

RP 261/2006 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 12 kap. i fängelselagen och 8 kap. i häktninglagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att fängelselagens och häktningstens bestämmelser om fångars korrespondens ändras så att myndigheterna får utökade befogenheter att öppna och läsa fångars brev. Dessutom föreslås att

bestämmelserna om befogenheterna att granska brev preciseras.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL.....	2
MOTIVERING.....	3
1. Nuläge.....	3
1.1. Lagstiftning och praxis.....	3
1.2. Nordisk jämförelse.....	4
1.3. Bedömning av nuläget	5
2. Föreslagna ändringar.....	6
3. Propositionens konsekvenser	7
4. Beredningen av propositionen.....	7
5. Ikraftträdande	7
6. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	7
LAGFÖRSLAG.....	9
om ändring av 12 kap. i fängelselagen	9
om ändring av 8 kap. i häktningsslagen	10
BILAGA.....	12
PARALLELLTEXTER.....	12
om ändring av 12 kap. i fängelselagen	12
om ändring av 8 kap. i häktningsslagen	14

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

I fängelselagens (767/2005) 12 kap. föreskrivs om granskning och läsning av fångars brev. I häktningens lagens (768/2005) 8 kap. finns motsvarande bestämmelser om häktade.

Innan fängelselagen trädde i kraft den 1 oktober 2006 föreskrevs om granskning och läsning av fångars brev i 2 kap. 9 § i lagen om verkställighet av straff (39/1889). Enligt de tidigare gällande bestämmelserna fick fängelsedirektören eller en tjänsteman som denne förordnat granska fångars brev. Granskningen gick i regel till så att alla brev till och från fångar öppnades. Sådan granskning förekom sällan i öppna fängelser. Enligt 2 kap. 9 § i lagen om verkställighet av straff fick brev läsas om det var nödvändigt för att förhindra brott eller om det fanns skäl att befara missbruk av rätten till brevväxling.

I regeringens proposition med förslag till revidering av fängelselagstiftningen (RP 263/2004 rd) föreslogs att fångars brevväxling får granskas med genomlysning eller genom att försändelsen öppnas, om det finns skäl att misstänka att ett brev innehåller otillåtna ämnen eller föremål. Enligt propositionen skulle brev ha fått läsas om det var nödvändigt för att förhindra eller utreda brott eller för att avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller för att skydda en fånges eller någon annans säkerhet.

Under riksdagsbehandlingen ansåg grundlagsutskottet och lagutskottet att propositionen i detta avseende inte var förenlig med det grundlagsenliga skyddet för förtroliga meddelanden. Grundlagsutskottet underströk (GrUU 20/2005 rd) att det explicit uttryckta kravet på nödvändighet i grundlagens 10 § 3 mom. gäller för inskränkningar i hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden och att meddelandehemligheten också i anstaltsförhållanden kan begränsas bara i den mån det är motiverat i varje enskilt fall. Utskottet ansåg att de uttryck som används i propositionens lagförslag, dvs. på finska "jos on syytä" och på svenska "om det finns skäl", inte är

lämpliga.

Lagutskottet ändrade bestämmelserna i enlighet med grundlagsutskottets krav. Enligt fängelselagens 12 kap. 1 § får brev granskas för undersökning av om de innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i lagens 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom., såsom narkotika. Enligt paragrafen skall granskningen i regel ske med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt, utan att brevet öppnas. Brev får öppnas endast om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller förbjudna ämnen eller föremål av nämnt slag.

I fängelselagens 12 kap. 2 § föreskrivs om förutsättningarna för läsning av brev. Enligt bestämmelsen får brev läsas endast om det i ett enskilt fall av grundad anledning är nödvändigt för att förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga en fånges eller någon annans säkerhet. Också denna bestämmelse preciserade lagutskottet på motsvarande sätt som 1 § genom att förutsätta att det i det enskilda fallet finns grundad anledning att läsa ett brev.

I häktningens lagens 8 kap. 1 och 2 § ingår motsvarande bestämmelser om granskning och läsning av brev. Dessa bestämmelser skiljer sig från fängelselagen endast i det avseendet att enligt häktningens lagens 8 kap. 2 § får brev läsas för att säkerställa syftet med häktningen.

Enligt Brottsförhållningsverkets ställningstagande har begreppet "enskilt fall" i fängelselagen och häktningens lagen tolkats så att det avser enskilda brev.

I fängelselagens 12 kap. 3 och 4 § samt i häktningens lagens 8 kap. 3 och 4 § föreskrivs om fångars brevväxling med tillsynsmyndigheter och ombud.

Enligt den utredning som justitieministeriet i oktober 2006 fick från fångelserna förekommer en omfattande brevväxling framförallt i de stora fångelserna. Som exempel kan nämnas att i oktober var antalet inkommande och avsända brev vid Åbo fängelse sammanlagt 5 400, vid Helsingfors fängelse 4 900 och vid Riihimäki fängelse 3 500.

Enligt utredningen har granskningen av

brev i de slutna fängelserna efter att fängelselagen trätt i kraft skett med genomlysning-anordningar och knarkhundar samt med hjälp av fångvaktarnas iakttagelser. Vid Vanda fängelse har man också på prov använt en detektor som med stor noggrannhet hittar både narkotika och sprängämnen. Om man genom dessa metoder får anledning att misstänka innehållet i ett brev, öppnas detta för granskning. Antalet öppnade brev i fängelserna har i och med den nya fängeslagstiftningen varierat från några procent till närmare femtio procent av alla brev.

Efter att fängeslagens trätt i kraft har i regel endast ett fåtal brev lästs, men skillnaderna mellan fängelserna är stora i detta avseende.

I de öppna fängelserna förekommer det sällan att brev granskas eller läses.

1.2. Nordisk jämförelse

Sverige

Enligt 26 § i Sveriges Lag om kriminalvård i anstalt 1974:203 får brev eller andra försändelser till eller från den som är intagen i en sluten anstalt granskas för undersökning av om de innehåller något otillåtet föremål. En annan grund för granskning av brev är planläggning av brottslig verksamhet. Beträffande den som är intagen i en sluten anstalt får sådan granskning även göras stickprovvis samt om det är nödvändigt med hänsyn till den intagnes särskilda förhållanden.

Finns det anledning att anta att en försändelse innehåller ett sådant föremål eller sker det stickprovvis, får granskning i detta syfte göras även av en försändelse till eller från den som är intagen i en öppen anstalt. Beträffande den som är intagen på en specialavdelning skall granskningen av brev eller andra försändelser även syfta till att undersöka om de innehåller något meddelande om planläggning av brottslig verksamhet eller något annat liknande förfarande.

Granskning i detta syfte får på en specialavdelning också göras beträffande andra intagna, när det finns anledning att anta att en försändelse innehåller ett meddelande om planläggning av brottslig verksamhet.

Enligt lagens 27 § får granskning av brev eller andra försändelser inte vara mer ingående än vad som är nödvändigt med hänsyn till granskningens syfte. Vid öppning av brev eller andra försändelser bör den intagne vara närvarande, om det lämpligen kan ske.

Granskningen kan innebära genomlysning av brev, öppning av brev utan att brevet läses samt läsning av brev.

I Sverige pågår beredningen av en ny fängeslagstiftning. I ett kommittébetänkande som överlämnades i maj 2005 (Framtidens kriminalvård, SOU 2005:54) föreslås bl.a. att lagstiftningen om granskning av intagnas postförsändelser ses över.

Enligt kommitténs förslag får brev till och från intagna granskas om detta är nödvändigt med tanke på ordningen och säkerheten. Syftet med granskningen är att undersöka om en försändelse innehåller otillåtna ämnen eller meddelanden om fortsatt brottslig verksamhet, rymning eller annat motsvarande.

Norge

I Norge har intagna enligt 30 § 1 mom. i lagen om straffverkställighet (Lov om gjennomføring av straff, 2001-05-18 nr 21) rätt att sända och ta emot postförsändelser.

I Norge varierar rätten att granska intagnas postförsändelser beroende på fängelsets säkerhetsnivå. Fängelserna indelas i anstalter med mycket hög, hög och lägre säkerhetsnivå och innan de intagna frigges kan de dessutom anvisas övervakat boende.

I fängelserna med mycket hög säkerhetsnivå kan myndigheterna granska post till och från de intagna. Också i fängelserna med hög säkerhetsnivå kan postförsändelser granskas. Förfarandet kan emellertid frångås om inte säkerhetssynpunkter ställer hinder. I anstalter med lägre säkerhetsnivå kan postförsändelser granskas endast om detta är nödvändigt av säkerhetsskäl.

Granskningen innebär att brev kan öppnas och läsas samt att försändelser kan granskas med tekniska anordningar eller knarkhundar.

Danmark

I 55 och 56 § i den danska lagen om straffverkställighet (Lov om fuldbyrdelse af straf,

18/3/2005 nr 207) föreskrivs om intagnas rätt till korrespondens och om granskning av postförsändelser. Utgångspunkten är den att intagna har rätt till korrespondens.

I lagens 55 § föreskrivs om förutsättningarna för granskning av brev. Brev till och från intagna får utan en domstols tillstånd öppnas och förseglas i närvaro av den intagne. I närvaro av den intagne får brev också läsas om fängelsemyndigheterna anser detta vara nödvändigt med tanke på ordningen och säkerheten. På detta sätt kan myndigheterna förfara också om det är nödvändigt för att skydda en målsägande.

Danmarks justitiedepartement har med stöd av 55 § i lagen om straffverkställighet meddelat närmare föreskrifter om intagnas rätt till korrespondens och om granskning av postförsändelser (Brevbekendtgørelse, BEK 17/05/2001 nr 377).

Enligt föreskrifterna behöver brev inte öppnas i öppna fängelser och andra anstalter där förhållandena tillåter större friheter i dessa avseenden. I slutna anstalter kan postförsändelser i enskilda fall lämnas ogranskade om ordnings- och säkerhetsaspekter och målsägandenas intressen talar för detta.

1.3. Bedömning av nuläget

Enligt gällande fängeslag och häktningsslag är tröskeln för att öppna fångars brev eller andra postförsändelser hög. Brev eller andra postförsändelser får i enskilda fall öppnas endast av grundad anledning för undersökning av om de innehåller förbjudna ämnen eller föremål. En jämförelse med de övriga nordiska länderna visar att förutsättningarna för granskning av brev är strängare i vårt land. Avsikten med att höja tröskeln för att öppna och granska brev har varit att trygga fångarnas rätt till skydd för förtroliga meddelanden.

Enligt den utredning som inkommit från fängelserna har den nya praxisen inneburit att granskningen tar längre tid i anspråk och att fångarna får vänta längre på sina brev. Detta beror på att granskning med tekniska anordningar är en långsammare metod än att öppna breven. Den detektor som har varit i provanvändning t.ex. i Vanda fängelse undersöker

endast ett brev ett åt gången. Det är också omöjligt att använda en knarkhund för granskning av stora brevmängder eftersom en förutsättning för att få tillförlitliga resultat är att hunden används endast för korta arbetspass. Problemet är akut i synnerhet i de största fängelserna där fångarnas korrespondens uppgår till flera tusen brev per månad. Dessutom har personalens arbetsbörda ökat markant, på grund av att brevgranskningen kräver större arbetsinsatser än tidigare. Med de nuvarande resurserna kan detta försvåra skötseln av fängelsernas övriga funktioner.

Granskningsverksamheten är också behäftad med uppenbara brister, eftersom det inte är möjligt att med tekniska anordningar på ett tillförlitligt sätt granska alla typer av brevinnehåll och det inte finns tillräckligt många knarkhundar för granskning av varje brev. Det svårt att upptäcka framförallt pengar utan att öppna brev. Den bristfälliga brevgranskningen innebär också en risk för att större mängder narkotika smugglas in i fängelserna. Införseln av otillåtna ämnen och föremål har en negativ inverkan på säkerheten i fängelserna.

Det har också uppdragats fall där påtryckning har utövats mot en fånges anhöriga för att förmå dem att sända förbjudna ämnen till fången.

Efter att fängeslaget trätt i kraft har det blivit svårare att upptäcka i brev ingående meddelanden som har betydelse för säkerheten i fängelset och för enskilda personers säkerhet samt för utredning och förebyggande av brott, eftersom brev får läsas endast av grundad anledning som sammanhänger med brevet i fråga. I praktiken framgår en sådan grundad anledning inte enbart av ett enskilt brev. Detta har begränsat fängsvårdsmyndigheternas möjligheter att få reda på för fänges säkerheten väsentliga uppgifter t.ex. om planer på införsel av narkotika eller om brottslighet som organiseras inifrån fängelset.

En domstol kan i syfte att trygga syftet med häktningen begränsa en häktads möjligheter att hålla kontakt med omvärlden under förundersökningen och rättegången. Också ett besöksförbud kan innebära att en fånge eller häktad inte får kontakta en viss person t.ex. per brev. Fängelsernas möjligheter att över-

vaka kontakt- och besöksförbud har försämrats då breven inte längre i öppet tillstånd går via fängelsepersonalen och fångarna inte längre kan åläggas att skriva sitt namn på kuvertet.

Det har i praktiken förekommit problem också med granskningen av innehållet i paket som anländer till fångarna, eftersom lagen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse om att paket får öppnas för granskning av innehållet.

Enligt fängelselagens 12 kap. 11 § beslutar en tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen om granskning av brev och andra postförsändelser. Detta har inneburit att den tjänsteman som i praktiken utför granskningen har varit tvungen att invänta chefstjänstemannens beslut om öppnande av brev.

Enligt fängelselagens 1 kap. 2 § är ett syfte med lagen att förhindra brott under fängelsetiden. De problem som beskrivs ovan innebär att fängelsemyndigheterna har fått sämre möjligheter att främja detta syfte genom övervakning av fångarnas korrespondens.

2. Föreslagna ändringar

I syfte att undanröja de säkerhetsproblem som orsakats av fängelselagens och häktningens bestämmelser om granskning och läsning av brev samt i syfte att trygga övervakningens tillförlitlighet föreslås ändringar i fängelselagens 12 kap. 1 och 2 § och häktningens 8 kap. 1 och 2 §. För att de problem som beskrivs i kapitel 1.3 skall kunna avhjälpas föreslås att myndigheterna ges utökade befogenheter att öppna och granska fångars brev och andra postförsändelser. Ändringarna innebär att myndigheterna effektivare kan förebygga och ingripa i verksamhet som äventyrar fängelsesäkerheten.

Till fängelselagens 12 kap. 1 § 1 mom. föreslås bli fogad en ny bestämmelse om öppnande av brev och postförsändelser som innehåller föremål. Enligt bestämmelsen får brev och andra postförsändelser som innehåller någonting annat än ett förtroligt meddelande öppnas och föremålet granskas i enlighet med 16 kap. 2 §. Bestämmelsen ger inte rätt att ta del av ett eventuellt förtroligt meddelande utan endast att granska föremål som

försändelsen innehåller. Bestämmelsen preciserar granskningsrätten i situationer där ett brev eller en postförsändelse innehåller tillåtna föremål som kläder eller cd-skivor. Fången och den som sänder ett brev eller en annan postförsändelse till denne kan då också bereda sig på att försändelser som innehåller föremål kommer att öppnas.

Till paragrafens 2 mom. skall enligt förslaget fogas en ny bestämmelse om öppnande och granskning av brev eller andra postförsändelser som anländer till slutna fängelser. Bestämmelsen gäller sålunda uttryckligen endast brev eller andra postförsändelser som anländer till slutna fängelser. Slutna fängelser kan ha avdelningar med varierande säkerhetsnivå, t.ex. öppna avdelningar. Eftersom all inkommande post behandlas på samma ställe är det omöjligt att särskilja den post som går t.ex. till en öppen avdelning från övrig post. Bestämmelsen gäller sålunda ett slutet fängelses samtliga avdelningar, oberoende av deras säkerhetsnivå.

Brev som anländer till öppna anstalter får vid behov granskas enligt de grunder som nämns i 1 momentet. Den föreslagna bestämmelsen kan inte heller tillämpas på brev som avsänds från ett fängelse.

Enligt den föreslagna bestämmelsen får ett brev eller annan postförsändelse som anländer till ett slutet fängelse öppnas.

Förslaget innebär att fängelselagens 12 kap. 1 § 2 mom. blir 3 mom.

I häktningens 8 kap. 1 § föreslås motsvarande ändringar, men i bestämmelsen nämns inte slutna fängelser, eftersom häktade enligt häktningens 2 kap. 1 § 2 mom. inte får placeras i öppna anstalter.

I fängelselagens 12 kap. 2 § föreslås en sådan ändring att brev eller andra postförsändelser till och från fångar får läsas om det av grundad anledning som hänför sig till fångens brottsliga bakgrund eller uppträdande under fängelsetiden eller till avsändaren är nödvändigt för att förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

En förutsättning för att en fånges brev skall få läsas är sålunda en grundad anledning som hänför sig till fången. En sådan anledning kan vara att fången deltagit i organiserad

brottslighet eller att fången meddelats kontakt- eller besöksförbud som övervakas. Tröskeln för att läsa brev är emellertid högre än tröskeln för att öppna brev, eftersom det enligt momentet skall finnas grundad anledning för läsning av brev.

Motsvarande ändring föreslås i häktningens lagens 8 kap. 2 §.

I fängelselagens 12 kap. 11 § 1 mom. föreslås en sådan ändring att en tjänsteman i övervaknings- och handledningsuppgifter får besluta om öppnande och granskning av brev och andra postförsändelser med stöd av 12 kap. 1 § 1 mom. och 12 kap. 4 § 2 mom. I arbetsordningen för regionfängelser skall förordnas vilka tjänstemän som har beslutsbefogenheter i detta avseende. I arbetsordningen skall förordnas ett för postgången tillräckligt antal tjänstemän.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser. Den innebär att fängelsepersonalens granskningsarbete underlättas och försnabbas, eftersom en större del av breven får öppnas och granskas. Fångarnas brev kan också frambefordras snabbare eftersom granskningen tar kortare tid i anspråk.

Propositionen ger myndigheterna bättre möjligheter att förebygga brottslighet i fångelserna och främjar sålunda fångelsesäkerheten.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid justitieministeriet. I samband med beredningen har de utredningar beaktats som i oktober 2006 inkom till justitieministeriet från fångelserna.

Under beredningen ombads Helsingfors, Tavastehus, Riihimäki, Åbo och Vanda fångelser samt Brottsförhållningsverket inkomma med yttranden.

5. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

6. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Eftersom öppnande och läsning av fångars brev innebär ett ingrepp i brevhemligheten måste de föreslagna bestämmelserna granskas med avseende på grundlagens 10 § 2 mom. om skydd för förtroliga meddelanden.

Förslaget uppfyller de krav på lagnivå samt på noggrannhet och exakthet som ställs när det gäller inskränkning av en grundläggande rättighet, eftersom lagen föreskriver om förutsättningarna för övervakning av fångars korrespondens.

I enlighet med grundlagens 10 § 3 mom. kan skyddet för förtroliga meddelanden inskränkas under frihetsberövande. Grundlagsutskottet anser i sina utlåtanden (GrUU 20/2005 rd och GrUU 21/2006 rd) att momentet utgör en godtagbar grund för inskränkningar i fångars rätt till skydd för förtroliga meddelanden. Utskottet anser emellertid att det måste finnas ett motiverat behov att i enskilda fall tillgripa sådana åtgärder och att åtgärdernas stränghet måste stå i proportion till behovet.

I ett annat utlåtande (GrUU 30/2001 rd) anser grundlagsutskottet att bestämmelserna om granskning av brev skall avgränsa granskningsrätten så att meddelandets egentliga innehåll skyddas från att bli tillgängligt för utomstående. I de föreslagna bestämmelserna nämns uttryckligen att öppnandet av ett brev inte berättigar till läsning av detta. Bestämmelserna ger sålunda inte den som öppnar ett brev rätt att ta del av det egentliga innehållet i ett förtroligt meddelande.

I sitt utlåtande förutsätter grundlagsutskottet också att bestämmelserna preciseras för att ange syftet med att ett brev öppnas. I de föreslagna stadgandena har öppnandet av breven bundits till sökandet av förbjudna ämnen och föremål. Rätten att i enlighet med förslaget öppna och granska brev inskränker sig endast till post som anländer till slutna fångelser. Förslaget kan sålunda så som grundlagsutskottet förutsätter i sitt utlåtande anses vara godtagbart, eftersom det innebär att frågan om öppnande av brev i varje enskilt fall måste prövas enligt de angivna kriterierna. Dessutom föreslås att rätten att öppna brev avgränsas till tjänstemän i övervak-

nings- och handledningsuppgifter samt i chefsuppgifter, dvs. till tjänstemän som handlar under straffrättsligt tjänsteansvar.

Det är motiverat att inskränka skyddet för fångars förtroliga meddelanden på det sätt som nämns ovan, eftersom det endast med tillräckligt effektiv övervakning är möjligt att förhindra att i fängelserna förs in ämnen och föremål som kan äventyra fängelse- och personsäkerheten. En smärre inskränkning av skyddet för förtroliga meddelanden enligt grundlagens 10 § kan sålunda godtas med hänvisning till grundlagens 7 § om den personliga tryggheten.

Öppnandet av brev inkräktar inte heller på kärnområdet för det skydd som gäller för förtroliga meddelanden, eftersom myndigheterna inte på denna grund får rätt att läsa meddelanden.

I de för Finlands förpliktande människorättskonventionerna ställs lindrigare villkor för inskränkning av brevhemligheten än i grundlagen. Förslaget är sålunda förenligt med de förpliktelser som i detta avseende är bindande för Finland.

Det rättssäkerhetskrav som gäller för inskränkning av grundläggande rättigheter förverkligas sålunda på så sätt att en fånge vars brev öppnats har rätt att klaga hos laglighetsövervakningsmyndigheterna över öppnandet.

Att i enlighet med fängelselagens 12 kap. 1 § 1 mom. och häktningenslagens 8 kap. 1 § 1 mom. öppna brev och postförsändelser för att granska innehållet i dem är nödvändigt för att fångarna inte skall få tillgång till ämnen och föremål som äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset. Det är då inte fråga om att

skydda förtroliga meddelanden, eftersom bestämmelsen inte berättigar fängelsepersonalen att ta del av eventuella meddelanden i en försändelse.

Att läsa ett brev innebär en längre gående inskränkning av skyddet för förtroliga meddelanden än att enbart öppna ett brev. Grundlagsutskottet förutsätter i sitt utlåtande (GrUU 20/2005 rd) att behovet att inskränka skyddet för ett förtroligt meddelande måste stå i proportion till åtgärdens stränghet. Tröskeln för att läsa ett brev föreslås sålunda vara högre än tröskeln för att granska ett brev.

Enligt de föreslagna bestämmelserna är en förutsättning för att en fånges brev skall få läsas med att det finns grundad anledning för en sådan åtgärd i enlighet med fängelselagens 12 kap. 2 § eller häktningenslagens 8 kap. 2 §. Beslut om att läsa brev skall enligt förslaget fattas av fängelsets säkerhetsansvarige tjänsteman. Beslutsnivån är sålunda i detta avseende högre än när det gäller beslut om att öppna brev. Med beaktande av kravet att åtgärden skall stå i proportion till behovet är förutsättningarna för att läsa ett brev sålunda strängare än förutsättningarna för att granska ett brev. Förslaget kan sålunda godtas från grundlagssynpunkt.

Med hänvisning till det som anförs ovan anses att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det är dock önskvärt att propositionen behandlas av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag**om ändring av 12 kap. i fängelselagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen av den 23 september 2005 (767/2005) 12 kap. 1 §, 2 § 1 mom. och 11 § 1 mom. som följer:

12 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av brev

Fångarna har rätt till korrespondens. Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en fånge får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev eller andra postförsändelser får öppnas och innehållet i den granskas utan att brevet eller försändelsen läses, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål som avses i nämnda lagrum. Om formen eller storleken på ett brev eller någon annan postförsändelse är sådan att man kan sluta sig till att försändelsen också innehåller någonting annat än ett förtroligt meddelande, får försändelsen öppnas för granskning av föremålet i enlighet med 16 kap. 2 §.

Brev eller andra postförsändelser till fångar i slutna fängelser får emellertid öppnas och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses.

Om ämnen eller föremål som fången inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, skall de tas för att förvaras i fängel-

set. Penningmedel skall antecknas på fångens konto. Om det finns skäl att betvivla egendomens lagliga härkomst, skall saken anmälas på det sätt som avses i 19 kap. 1 §.

2 §

Läsning och kopiering av brev

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från fångar får läsas, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, uppförande under fängelsetiden eller till avsändaren är nödvändigt för att förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

11 §

Beslutanderätt

En i regionfängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om granskning och öppnande av brev och andra postförsändelser med stöd av 12 kap. 1 § 1 mom. och 4 § 2 mom. En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om öppnande av brev med stöd av 12 kap. 1 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den

20 .

2.

Lag**om ändring av 8 kap. i häktninglagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i häktninglagen av den 23 september 2005 (768/2005) 8 kap. 1 §, 2 § 1 mom. och 9 § 1 mom. som följer:

8 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av brev

De häktade har rätt till korrespondens, om inte denna rätt har begränsats på det sätt som avses i 1 kap. 18 b § i tvångsmedelslagen.

Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en häktad får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev eller andra postförsändelser får öppnas och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål som avses i nämnda lagrum. Om formen eller storleken på brev eller någon annan postförsändelse är sådan att man kan sluta sig till att försändelsen också innehåller någonting annat än ett förtroligt meddelande, får försändelsen öppnas för granskning av föremålet i enlighet med 11 kap. 2 §.

Brev eller andra postförsändelser till häktade får emellertid öppnas och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses.

Om ämnen eller föremål som den häktade inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, skall de tas för att förvaras i fängelset. Penningtillgångar skall antecknas på den häktades konto. I fråga om anmälan som skall göras när det finns skäl att betvivla att egendom har ett lagligt ursprung gäller bestämmelserna i 16 kap. 1 §.

2 §

Läsning och kopiering av brev

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från en häktad får läsas, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, uppförande under häktetiden eller till avsändaren är nödvändigt för att säkerställa syftet med häktningen, förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet.

9 §

Beslutanderätt

En i regionfängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om granskning och öppnande av brev och andra post-

försändelser med stöd av 8 kap. 1 § 2 mom. och 4 § 2 mom. En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om öppnande av brev med stöd av 8 kap. 1 § 3 mom.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 november 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister *Tuula Haatainen*

1.

Lag**om ändring av 12 kap. i fängelselagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen av den 23 september 2005 (767/2005) 12 kap. 1 §, 2 § 1 mom. och 11 § 1 mom. som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagna lydelse*

12 kap.

12 kap.

Brevväxling och telefonsamtal**Brevväxling och telefonsamtal**

1 §

1 §

*Brevväxling och granskning av brev**Brevväxling och granskning av brev*

Fångarna har rätt till korrespondens. Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en fånge får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev och andra postförsändelser får öppnas, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål.

Om ämnen eller föremål som fången inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, skall de tas för att förvaras i fängelset. Penningmedel skall antecknas på fångens konto. Om det finns skäl att betvivla egendomens lagliga härkomst, skall saken anmälas på det sätt som avses i 19 kap. 1 §.

Fångarna har rätt till korrespondens. Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en fånge får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 9 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev eller andra postförsändelser får öppnas *och innehållet i den granskas utan att brevet eller försändelsen läses*, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål som avses i nämnda lagrum. *Om formen eller storleken på ett brev eller någon annan postförsändelse är sådan att man kan sluta sig till att försändelsen också innehåller någonting annat än ett förtroligt meddelande, får försändelsen öppnas för granskning av föremålet i enlighet med 16 kap. 2 §.*

Brev eller andra postförsändelser till fångar i slutna fängelser får emellertid öppnas och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses.

Om ämnen eller föremål som fången inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, skall de tas för att förvaras i fängelset. Penningmedel skall antecknas på

*Gällande lydelse**Föreslagna lydelse*

fångens konto. Om det finns skäl att betvivla egendomens lagliga härkomst, skall saken anmälas på det sätt som avses i 19 kap. 1 §.

2 §

2 §

*Läsning och kopiering av brev**Läsning och kopiering av brev*

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från fångar får läsas, om det i ett enskilt fall av grundad anledning är nödvändigt för att förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från fångar får läsas, om det av någon grundad anledning som har samband med fångens brottsliga bakgrund, uppförande under fängelsetiden eller till avsändaren är nödvändigt för att förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga fångens eller någon annans säkerhet.

11 §

11 §

*Beslutanderätt**Beslutanderätt*

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om granskning av brev och andra postförsändelser.

En i regionfängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om granskning och öppnande av brev och andra postförsändelser med stöd av 12 kap. 1 § 1 mom. och 4 § 2 mom. En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om öppnande av brev med stöd av 12 kap. 1 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 8 kap. i häktninglagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i häktninglagen av den 23 september 2005 (768/2005) 8 kap. 1 §, 2 § 1 mom. och 9 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av brev

De häktade har rätt till korrespondens, om inte denna rätt har begränsats på det sätt som avses i 1 kap. 18 b § i tvångsmedelslagen.

Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en häktad får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev och andra postförsändelser får öppnas, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål.

Om ämnen eller föremål som den häktade inte har tillstånd att inneha påträffas vid granskningen, skall de tas för att förvaras i fängelset. Penningtillgångar skall antecknas på den häktades konto. I fråga om anmälan som skall göras när det finns skäl att betviv-

Föreslagna lydelse

8 kap.

Brevväxling och telefonsamtal

1 §

Brevväxling och granskning av brev

De häktade har rätt till korrespondens, om inte denna rätt har begränsats på det sätt som avses i 1 kap. 18 b § i tvångsmedelslagen.

Ett slutet brev eller någon annan postförsändelse till eller från en häktad får granskas med genomlysning eller på något annat motsvarande sätt utan att öppna försändelsen för undersökning av om den innehåller förbjudna ämnen eller föremål som avses i 5 kap. 1 § 1 eller 2 mom. Brev och andra postförsändelser får öppnas *och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses*, om det i enskilda fall finns grundad anledning att misstänka att försändelsen innehåller sådana förbjudna ämnen eller föremål som avses i nämnda lagrum. *Om formen eller storleken på brev eller någon annan postförsändelse är sådan att man kan sluta sig till att försändelsen också innehåller någonting annat än ett förtroligt meddelande, får försändelsen öppnas för granskning av föremålet i enlighet med 11 kap. 2 §.*

Brev eller andra postförsändelser till häktade får emellertid öppnas och innehållet i dem granskas utan att brevet eller försändelsen läses.

Om ämnen eller föremål som den häktade inte har tillstånd att inneha påträffas vid

Gällande lydelse

la att egendom har ett lagligt ursprung gäller bestämmelserna i 16 kap. 1 § 9 punkten.

2 §

Läsning och kopiering av brev

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från en häktad får läsas, om det i ett enskilt fall av grundad anledning är nödvändigt för att säkerställa syftet med häktningen, förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet.

9 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om granskning av brev och andra postförsändelser.

Föreslagna lydelse

granskningen, skall de tas för att förvaras i fängelset. Penningtillgångar skall antecknas på den häktades konto. I fråga om anmälan som skall göras när det finns skäl att betvivla att egendom har ett lagligt ursprung gäller bestämmelserna i 16 kap. 1 §.

2 §

Läsning och kopiering av brev

Brev, andra postförsändelser eller meddelanden till eller från en häktad får läsas, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, uppförande under häktestiden eller till avsändaren är nödvändigt för att säkerställa syftet med häktningen, förhindra eller utreda ett brott, avvärja en fara som hotar anstaltsordningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet.

9 §

Beslutanderätt

En i regionfängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om granskning och öppnande av brev och andra postförsändelser med stöd av 8 kap. 1 § 2 mom. och 4 § 2 mom. En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om öppnande av brev med stöd av 8 kap. 1 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .